

לא שמעתי, עזרי!

בדרך כלל גבוהה יותר, ועד כה — עד תקופת אריאל שרון — נמשכו לצה"ל בדרך כלל אנשים בעלי רמה טובה יותר. אבל כל זה יכול רק להתקיים כל עוד צה"ל עומד לביקורת. כל עוד אין קושרים לראשו הילה מזויפת של קדושה. לא, צה"ל אינו קדוש! ואם דבק חשד של רבב בצה"ל, יש לחקור אותו. בלי צביעות. בלי רחמים. ובכל ויכוח על הטבח בבירות — לפני החקירה, בזמן החקירה ואחרי החקירה — יש לבדוק בשבע עיניים מה עשה צה"ל בפרשה זו. החל ברמטכ"ל וכלה באחרון הטוראים שעמד על הגג מול מחנה צברה. נשארנו את הצביעות לפוליטיקאים נפחדים. צה"ל אינו זקוק לכך. צה"ל גם אינו יכול להרשות זאת לעצמו. להוציא את צה"ל מהויכוח? לא, בהחלט לא!

באיזשהו מקום טוב

באמצע

...או אני בתור שרהחיי נורדיהתרכות מרגיש באיזשהו מקום שהרוח השתנתה וכדאי לי לזנו באיזשהו מקום לצד היוני, כי באיזשהו מקום ארץ-ישראל הישנה שלמה זה כבר לא סחורה אחרי המלחמה הונאת רי באיזשהו מקום זה הולך לכיוון ההפוך, זאת אר מרת זהו עניין ערכי, ש נוגע באיזשהו מקום למהר תנו היהודית הייחודית, כלומר באיזשהו מקום אני מריח שהליכוד עומד ליי פול, ושכאשר זה יקרה אני אהיה באיזשהו מקום טוב באמצע בממשלה הבאה...

המר

הבקשות של אחיעזו

עמאד שקור מכפר סח'נין סיפר לי סיפור משעשע מימי המצור של ביירות. לפני הרבה שנים עבד עמאד במהדורה הערבית של העולם הזה, שהופיעה אז. לאחר מכן יצא מהמדינה והפך עוזרו הבכיר של יאסר ערפאת. פגשתי ביום שבו חציתי את הקו לביירות המערבית. הוא נכח בראיון שהעניק לי ערפאת. שמעתי אז שהפך ידיד-רבנפש ומגיננו של אהרון אחיעזו. לפני שבועיים פגשתי שוב באמסטרדם, הופענו יחד בדיון סומבי על בעיות השלום הישראלי-פלסטיני. בלילה, כאשר ישבנו בפאב הולנדי ושתינו בירה, סיפר לי את הסיפור הבא: בתקופת המצור אמר לו אחיעזו, באחד הימים, שיש לו שלוש בקשות. נשמע את הראשונה, "אמר לו עמאד. "היה מה שיהיה, הייתי רוצה להיפגש עם יאסר ערפאת, ולוא גם לכמה דקות בלבד", ביקש אחיעזו. ערפאת לא הסכים לכך, אולי מטעמי ביטחון. "מה הבקשה השנייה?" שאל עמאד. אחיעזו אמר לו: "תראה, אני טייס. זהו הפעם הראי שונה שאני מרגיש על הקרקע מה זאת הפצצה." (את אותם הדברים בדיוק אמר לי אחיעזו כאשר נפגשתי איתו בביירות). והבקשה: "הייתי רוצה לתרום דם עבור הנפגעים". עמאד סירב. "מה יגידו בעולם אם ישמעו כי אנחנו לוקחים דם מהשבויים שלנו?" אחיעזו עמד על בקשתו ואמר שיחתום על הודעה האומרת שהוא תורם דם לפי בקשתו, מבלי שהתבקש לכך. אך עמאד המשיך לסרב. "העולם לא יאמין לזה. יאשימו אותנו". אמר. הבקשה השלישית? "יקרה מה שיקרה בשעת הפיגוע שלכם", אמר אחיעזו. "אנא, אל תקחו אותי לסוריה!" כששמע זאת, פרץ עמאד בצחוק. "ברגע זה הצטרפת לפת"ח!" אמר. (תנועת פת"ח דוגלת בעצמאות פלסטינית, בעיקר מפני "האפטרופסות" של המישרים הערביים, הסורים שונאים אותה, וחבריה סירבו להתפנות מביירות דרך סוריה). כאשר סיפר עמאד על כך בחוג של צמרת אש"ף, הייך אחד האישים המרכזיים ביותר של התנועה ואמר: "הנה, יש משהו משותף בין יאסר ערפאת והטייס הישראלי".

זו שעה אחרונה. יתעורר הנדהם וברסן יתפוס. בא מועד אחרון. אל נפקיר את נפשה של מלחמת-העם פן נקץ ואנחנו בקצה המידרון.

התיקווה

איני אוהב במיוחד את ההימנון הלאומי שלנו. נדמה לי שהוא נותר כשריד מתקופה אחרת, שהוא שיר גלותי, שאינו משקף את הווי הארץ והאומה החדשה. פעם אף הצעתי בכנסת, רשמית, להחליפו בהימנון אחר. והנה קרה לי משהו. עמדתי בכיכר-דיזנגוף, בשעה שנערכה שם ההפגנה של האמנים שתבעו את חקירת הטבח. שמענו דברים נרגשים מפי אמנים שונים. הבורת בריונים צעקה "בגין! בגין!" היתה הרגשה שכאן מופיעה ישראל האחרת, המצי פוגית, ההגונה. העצרת הקטנה הסתיימה בשירת התיקווה. בניגוד להרגלי, הצטרפתי הפעם לשירה. ופיתאום הרגשתי שעני מתלחחת. מדוע? איני יודע. המילים קיבלו לפתע משמעות

אנא, עזרו לי! אולי אני חרש. אולי איבדתי לפתע את כושר-השמיעה. אולי לא שמתי לב. בהתרששות שאחרי היוודע דבר הטבח במחנות שאתילא וצברה, לא שמעתי את קר לו של עזר וייצמן. שמעתי את נשיא-המדינה, ששבר את קשרה-שתיקה שקשר עם עצמו. שמעתי פרופסורים, מישי פטנים, עסקנים. לא שמעתי את עזר וייצמן במשך שבוע שלם. הרי זה לא יתכן. פשוט לא יתכן כי ברגע כזה, כאשר זעקת-המצפון מת-פרצת מליבו של אדם הגון, בלי חשבון וכלי טכסיס, יידום קולו של עזר וייצמן, שרהביטחון לשעבר, הקול השפוי של הימין היוני. מה אמרת, עזר?

וייצמן

ההופכות את

מילחמת-העם לאיטליז

אחרי פיצוץ מלון המלך דויד כתב נתן אלתרמן את השיר הבא. מכיוון שאינו מופיע בקובץ שיריו של אלתרמן, אני רוצה להביאו כאן, כשירות לציבור. הנהו במלואו:

אין זה יום הראשית למידרון-העיוועים. לא רק הוא בוך ודם על פנינו התיז. לא! מכבר יש בינינו ידי-קצבים ההופכות את מילחמת-העם לאיטליז.

לא מתמול הן אותה מלבישות-להלל בביגדי הסילוף, השחיתות, הקלון. לא מתמול מגנה אותן קול ישראל של תנועת-המגן — במיטב המילון.

לא מתמול הוא דורש בהתמד הנחוף ובמלוא הרצינות שיידע הקהל להבדיל בעצמו בין פיצוץ לפיצוץ בין כדור לכדור, בין חלל לחלל.

כי באופל הזה (גם את זאת בל נשכח) הסתבכו והגיעו דברים לידו כך שעם כל פעולה, נקוב דם עד היסוד, מה שואל הקהל: איזו מירמה היא זאת?!

ומילחמת העם, הבודד בעמים, שסילוף ומבוכה אפפוה בלא-עת, נהפכת לשאר'ה שותת-ידימים אשר אין בה תפקיד של נקיר-מי-חטא.

לא ולא! אם תנועת-המגן העברית לא תקים את כולנו גם יחד — עם רב! — את הדרך לשמור ממטעה ומשחית ולמנוע ממנו עיוות וקרב — היא תחדל לקיים, לקראת יום האחרית את ציווי אומתה שתזעק אלי קרב.

כי גם זה הציווי: לזנוג ויהי מה מחילול משחיתות, מפיגועי-בחזה, על נפשו, על כבודו, על דמותו השלמה על מקור מחצבתו של הקרב הלוה.

ולמנוע מכך שבימי עברות, אם נחת, "ה של ב ה שני" באגרוף, נצטרך לעמוד אל מול אש, בשורות, לא למען העם התועה בבלי חוף —

לא למען אבות ויתומים קרועי-לב, לא למען תיקוות ישראל ונצחה, לא! כי אם בשל חברי-בוגדים התוחב לידה של ציון את גרון הרציחה.

אחרת. היה בהן רגש של אמת. התביישתי בעם שלי, וגם התגאיתי בו מאוד. הרגשתי שאני מצוי בתבורה שמרגישה כמוני. כל עוד בלבב, פנימה.

עגל הברזל

"נוציא את צה"ל מהוויכוח!" דרש שימעון פרס. כאשר נאם על הטבח בביירות. ואני אומר: להיפך. נכניס את צה"ל לוויכוח. ועוד איך! רק מי שלא שירת מעולם יום אחד בצה"ל, כמו שימעון פרס, ומי שפחד פחד-מוות מפני הדמגוגיה של מנחם בגין, שגם הוא לא שירת יום אחד בצה"ל, יכול בכלל להעלות על דעתו כי אפשר, להוציא את צה"ל מדיון על אשר התרחש במחנות-הסליטים אחרי שצה"ל תפס עמדות סביבם. יש הרבה מן הצביעות באימרה הזאת. וגם סכנה רבה למדינה ולצה"ל. צה"ל אינו אליל. צה"ל אינו עומד מעל לוויכוח. צה"ל אינו עגל-הברזל. צה"ל הוא מוסד, המורכב מבני-אדם. בני-אדם חכמים וטיפשים, טובים ורעים. והרבה אנשים שהם באמצע. פרשע הלושב את מדי צה"ל אינו הופך תוך כדי התלבשות למלאך. ואדם הגון הלושב את מדי-צה"ל אינו הופך על-ידי כך לקלגס. זה וגם זה נשארם בדיוק מה שהיו רגע לפני כן. אך אם יצטרפו ליחידה טובה, שבה שוררת רוח טובה, ושיש בה פיקוד טוב, יש סיכוי סביר שיהיו קצת יותר טובים. אין לי ספק שבסך-הכל הקצונה של צה"ל עולה מבחינה איכותית ומוסרית על הרמה הממוצעת של הדי מימסד הפוליטי. ככל שאתה מתקרב אל היחידות הקרי בית, כך אתה מתרשם מעליית הרמה. אני בהחלט מוכן להניח כי צה"ל הוא קצת יותר טוב מאשר אברים אחרים של המדינה. אלי גבע ועמרם מיצנע הם צה"ל. אך גם רפאל איתן. צה"ל אינו אי בים, ואינו מיבצר מנותק. צה"ל זה אנחנו. בני מישפחותינו, שכנינו. המוטיבציה בצה"ל היא